

Јелена Љубинковић
Наташа Иветић

СРПСКИ ЈЕЗИК

Радни листови за четврти
разред основне школе

4

Јелена Љубинковић • Наташа Иветић

СРПСКИ ЈЕЗИК 4

Радни листови за четврти разред основне школе

САДРЖАЈ

КЊИЖЕВНОСТ

Слике природе	6
То смо ми – родољуби!.....	9
Породица моја мила	12
Рађање прве љубави	15
Драгоценост пријатељства.....	17
Читамо с љубављу.....	20

ГРАМАТИКА

Врсте речи	24
Именице	26
Придеви	28
Бројеви и заменице.....	30
Глаголи.....	32
Реченице	34
Служба речи у реченици	37
Субјекат.....	39
Предикат	40
Објекат	42
Прилошке одредбе	44
Речи и групе речи у функцији субјекта, објекта и прилошких одредаба.....	46
Придев у служби атрибута.....	48

ПРАВОПИС И ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА

Велико слово.....	50
Речца <i>ли</i>	52
Предлог <i>с/са</i>	54
Вишечлани бројеви	56
Управни говор	57
Речи истог значења, а различитог облика	59
Речи истог облика, а различитог значења	60
Значење речи и устаљених језичких израза	62
Разгледница, честитка, писмо	64
Препричавање	67

СЛИКЕ ПРИРОДЕ

1. Прочитај стихове из песме „Јесен“ Војислава Илића и одговори на захтев.

„Кô горда царица и бајна, са снопом златног класја,
На пољу јесен стоји. Са њене дражесне главе
Лиснатих врежа сплет чаробно спушта се доле,
До саме мирисне траве.“

Заокружи слово испред тачног одговора.

У одломку препознајем:

- а) лирску песму
- б) народну песму
- в) драмски текст

2. На основу стихова у претходном задатку одговори на питања о персонификацији.

- а) Када се писци служе персонификацијом у књижевним делима?

- б) На којим местима у књижевним делима се најчешће јавља персонификација?

3. Повежи линијом наслов књижевног дела са његовом поруком.

„Ветар и Сунце“, народна приповетка

„Пауково дело“, Десанка Максимовић

„Међед, свиња и лисица“, народна прича о животињама

Ко тражи веће, изгуби из вреће.

Милошћу и добротом више се постиже него бесом и грубошћу.

Вредан уметник у стварање уметничког дела улаже напор и труд.

ТО СМО МИ – РОДОЉУБИ!

1. На основу следећих реченица закључи о ком песнику је реч. Име и презиме песника напиши на линији.

Рођен је у селу Доња Црнућа код Горњег Милановца. Био је омиљени песник за децу. Волео је да пише песме о природи и отаџбини. Неке од његових песама су: „Отаџбина је наша очевина“, „Вашар у Тополи“, „Завичају“...

Планина Рудник, у близини Горњег Милановца

2. Повежи линијом наслов књижевног дела са врстом којој припада.

„Најбоље задужбине“

ауторска песма

„Птице косовчице“

народна песма

„Јетрвица адамско колено“

народна приповетка

3. Прочитај следеће стихове из песама „Јетрвица адамско колено“ и „Милош у Латинима“, па одговори на питања.

Храни мајка два нејака сина
У зле дане, у године гладне.

Милош сједе ситну књигу писат'
Своме тасту, српском кнез Лазару.

- а) Колико слогова има у сваком од наведених стихова?

- б) Који је назив за ту врсту стиха?

ПРИДЕВИ

1. У сваком скупу једна реч није придев. Прецртај је.

а) леп	б) деда	в) срећан
лак	добар	сова
лим	другачији	мудар

2. Начини присвојне придеве који су настали од наведених именица. Води рачуна о правилном писању великог слова.

дека – _____

Јован – _____

Аранђеловац – _____

лето – _____

3. Напиши градивне придеве који су настали од наведених градивних именица.

вила – _____ шљунак – _____

памук – _____ дрво – _____

4. Наведену реченицу напиши у женском роду.

Одличан је тенисер.

СЛУЖБА РЕЧИ У РЕЧЕНИЦИ

1. Прецртај црвеном бојом реч која не припада датом низу.
субјекат, предикат, придев, објекат, прилошке одредбе
2. Питања помажу да лакше одредимо реченичне чланове. Увек користи питања! Повежи називе реченичних чланова и питања која се постављају да добијемо неки реченични члан.

субјекат •	• кад
предикат •	• где
објекат •	• ко/шта
прилошка одредба за место •	• шта ради
прилошка одредба за време •	• како
прилошка одредба за начин •	• кога/шта

3. Одреди реченичне чланове у следећим реченицама.

а) Ивана је јуче код куће вредно урадила домаћи задатак.

субјекат – _____

предикат – _____

објекат – _____

б) Сваке недеље у библиотеци Марко радознало тражи књигу.

прилошка одредба за место – _____

прилошка одредба за време – _____

прилошка одредба за начин – _____

ПРИДЕВ У СЛУЖБИ АТРИБУТА

1. Одреди коју службу врше подвучене речи.

Она воли класични старински плес. _____

То су спортске савитљиве балетанке. _____

Издржљив гумени ђон је погодан за игру. _____

Којој врсти припадају подвучене речи? _____

2. Заокружи плавом бојицом придеве у служби атрибута.

Велики расни пас данас се у парку чудно понашао.

3. Препиши реченице тако што ћеш истакнуте реченичне чланове проширити одговарајућим придевима у служби атрибута.

а) Моја другарица је **одбојкашица**. _____

в) Ана вози **ролере**. _____

г) Њен **брат** има штапове за пецање. _____

4. Допуни атрибутима реченице.

а) Мој пас воли _____ кости.

б) Дарко је купио _____ лопту.

в) Урош често вози _____ бицикл.

РЕЧИ ИСТОГ ЗНАЧЕЊА, А РАЗЛИЧИТОГ ОБЛИКА

1. Повежи линијом речи истог или сличног значења у одговарајуће парове.

горда •	• простодушан
пламен •	• због тога
препирати се •	• поносна
безазлен •	• свађати се
зато •	• ватра

2. Одабери један пар речи из претходног задатка и напиши две реченице у којима ћеш те речи употребити.

3. Подвучене речи или групе речи замени понуђеним речима које имају слично значење.

затвореник, главно, самоуки

Није био ничији заточеник. _____

Лепенски вир је кључно налазиште те културе. _____

Има много људи који су сами научили. _____

4. Напиши речи које имају слично значење као наведене речи.

а) паметан – _____

б) дремеж – _____

в) ходати – _____

5. Повежи речи сличног значења са објашњењима.

онај који много говори •	• речит
онај који радо говори •	• брбљив
онај који уме лепо да говори •	• причљив

ПРЕПРИЧАВАЊЕ

1. Препричај укратко текст Љиљане Крстић „Кад пролеће дође“ који се налази у твојој читанци.

A large yellow rectangular area with a dotted green border, containing ten horizontal lines for writing. To the right of the lines is a small illustration of a snowdrop plant with white flowers and green leaves growing out of a patch of snow.

2. Начини план препричавања за текст Весне Алексић „Детективно срце“ који се налази у твојој читанци.

A light blue rectangular area with a dotted green border, containing ten horizontal lines for writing. At the bottom left of the area is a silhouette illustration of a detective wearing a hat and carrying a briefcase, following a trail of footprints.

3. Замисли да си баба Гина, јунакиња приче „Детективно срце“. Испричај причу из њеног угла. Нека твој пар из клупе исприповеда причу тако што ће замислити да је дечак Ђоле из истоименог дела.

Оливера Тодоровић
Срђан Огњановић

МАТЕМАТИКА

Радни листови за четврти
разред основне школе

4

Оливера Тодоровић • Срђан Огњановић

МАТЕМАТИКА

4

Радни листови за четврти разред основне школе

САДРЖАЈ

ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ N_0 – САБИРАЊЕ И ОДУЗИМАЊЕ

Читање и писање бројева.....	6
Сабирање и одузимање	9
Одређивање непознатог сабирка.....	13
Одређивање непознатог умањеника и умањиоца.....	16

ЈЕДИНИЦЕ ЗА ПОВРШИНУ

Мерење површине.	
Јединице за површину.....	20
Површина правоугаоника и квадрата	23

КВАДАР И КОЦКА

Мрежа коцке. Површина коцке.....	28
Мрежа квадра.	
Површина квадра.	31

ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ N_0 – МНОЖЕЊЕ И ДЕЉЕЊЕ

Множење и дељење	36
Одређивање непознатог чиниоца	39

Редослед рачунских операција	42
Одређивање непознатог дељеника и делиоца.....	45

НЕЈЕДНАЧИНЕ

Неједначине	50
-------------------	----

ИЗРАЗИ СА ВИШЕ ОПЕРАЦИЈА И РЕШАВАЊЕ ЗАДАТАКА ПОМОЋУ ИЗРАЗА

Изрази са више операција и решавање задатака помоћу израза.....	54
---	----

РАЗЛОМЦИ

Разломци	58
Децимални запис броја	62

МЕРЕ ЗА ЗАПРЕМИНУ

Запремина коцке	66
Запремина квадра	69
Пројектни задатак	72
Решења задатака.....	73

Одређивање непознатог умањеника и умањιοца

$$a - 320 = 530$$

$$a = 530 + 320$$

$$a = 850$$

$$920 - a = 610$$

$$a = 920 - 610$$

$$a = 310$$

1. Израчунај непознати умањеник:

$$a - 1\,000 = 4\,200 \quad b - 6\,700 = 12\,850 \quad a - 20\,040 = 71\,099 \quad b - 9\,099 = 0$$

$$a = 4\,200 + 1\,000 \quad b = \underline{\hspace{2cm}} \quad a = \underline{\hspace{2cm}} \quad b = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$a = \underline{\hspace{2cm}} \quad b = \underline{\hspace{2cm}} \quad a = \underline{\hspace{2cm}} \quad b = \underline{\hspace{2cm}}$$

Провера:

$$\underline{\hspace{2cm}} - 1\,000 = 4\,200 \quad \underline{\hspace{2cm}} \quad \underline{\hspace{2cm}} \quad \underline{\hspace{2cm}}$$

$$\underline{\hspace{2cm}} = 4\,200 \quad \underline{\hspace{2cm}} \quad \underline{\hspace{2cm}} \quad \underline{\hspace{2cm}}$$

2. Израчунај непознати умањилац:

$$14\,300 - x = 225 \quad 32\,990 - a = 1\,010 \quad 10\,000 - x = 3\,569 \quad 8\,710 - b = 0$$

$$x = 14\,300 - \underline{\hspace{2cm}} \quad a = \underline{\hspace{2cm}} \quad x = \underline{\hspace{2cm}} \quad b = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$x = \underline{\hspace{2cm}} \quad a = \underline{\hspace{2cm}} \quad x = \underline{\hspace{2cm}} \quad b = \underline{\hspace{2cm}}$$

Провера:

$$14\,300 - \underline{\hspace{2cm}} = 225 \quad \underline{\hspace{2cm}} \quad \underline{\hspace{2cm}} \quad \underline{\hspace{2cm}}$$

$$\underline{\hspace{2cm}} \quad \underline{\hspace{2cm}} \quad \underline{\hspace{2cm}} \quad \underline{\hspace{2cm}}$$

3. Попуни табелу.

a	100 000		12 897 650		894 389
b		88 350		1	
$a - b$	92 275	109 000	97 650	1 000 000	0

4. Израчунај непознати број:

$$a - 1\,068 = 2\,278 + 15\,722 \quad 1\,632 - x = 4\,507 - 4\,321 \quad 89\,900 - 260 = x - 1\,890$$

$$a - 1\,068 = \underline{\hspace{2cm}} \quad \underline{\hspace{2cm}} \quad \underline{\hspace{2cm}}$$

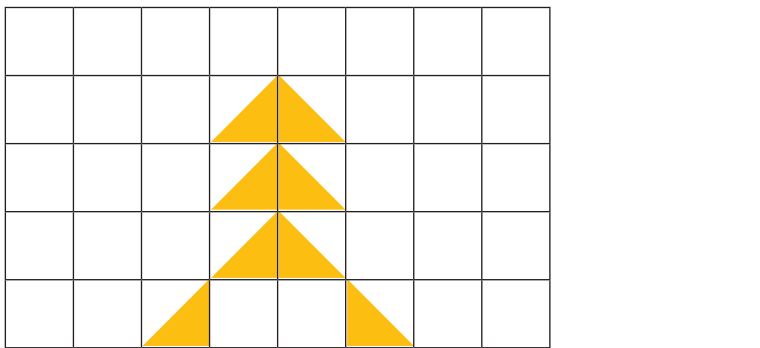
$$a = \underline{\hspace{2cm}} + \underline{\hspace{2cm}} \quad \underline{\hspace{2cm}} \quad \underline{\hspace{2cm}}$$

$$a = \underline{\hspace{2cm}} \quad \underline{\hspace{2cm}} \quad \underline{\hspace{2cm}}$$

Провера:

$$\underline{\hspace{2cm}} \quad \underline{\hspace{2cm}} \quad \underline{\hspace{2cm}} \quad \underline{\hspace{2cm}}$$

6. Површину обојене фигуре изрази бројем мерних јединица .

7. За колико ари је површина њиве од 1 ха већа од површине њиве од 28 ари?

8. Породица Петровић је на плацу од 5 ари сазидала кућу чија је основа површине 85 m^2 . Ако је све остало двориште, колика је његова површина?

9. У кружић упиши знак $<$, $>$ или $=$ тако да реченица буде тачна.

8 а 800 m^2

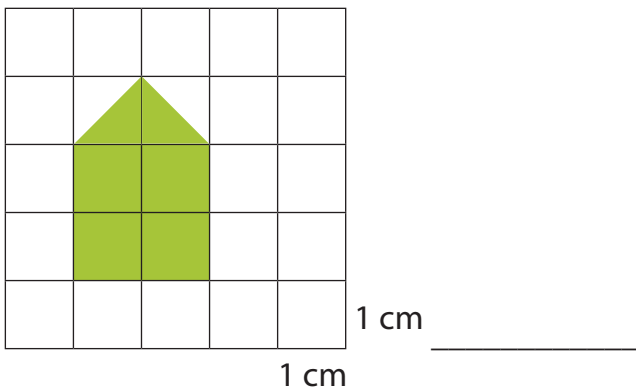
80 m^2 8 а

7 m^2 70 dm^2

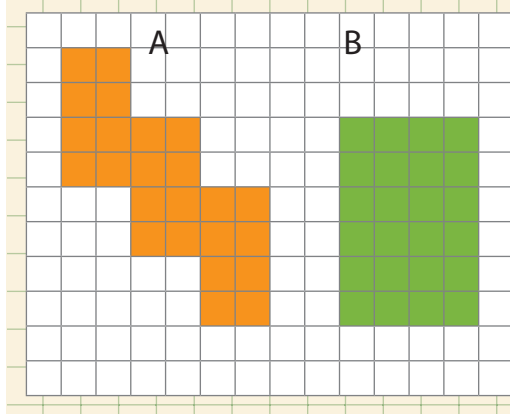
2 dm^2 2 cm^2 2 002 cm^2

39 mm^2 3 cm^2 8 mm^2

10. Колика је површина обојене фигуре изражена у квадратним центиметрима?

Упореди површине фигура.

11. Упиши одговарајуће бројеве тако да једнакости буду тачне.

$700 \text{ mm}^2 = \text{_____ cm}^2$

$3 \text{ 000 mm}^2 = \text{_____ cm}^2$

$56 \text{ dm}^2 = \text{_____ cm}^2$

8 cm^2 $1 \text{ mm}^2 = \text{_____ mm}^2$

$356 \text{ cm}^2 = \text{_____ dm}^2 \text{_____ cm}^2$

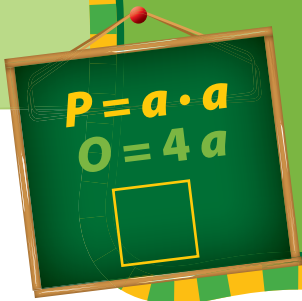
6 m^2 $7 \text{ cm}^2 = \text{_____ cm}^2$

1 m^2 $17 \text{ dm}^2 = \text{_____ dm}^2$

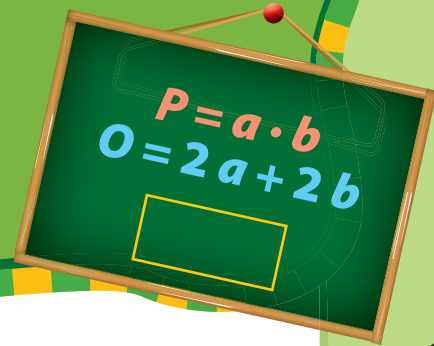
6 dm^2 $16 \text{ cm}^2 = \text{_____ cm}^2$

55 cm^2 $1 \text{ mm}^2 = \text{_____ mm}^2$

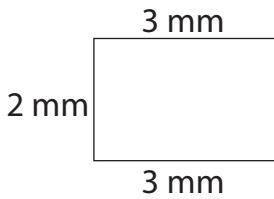

Површина правоугаоника и квадрата

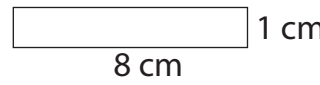
1. Израчунај обим и површину датих правоугаоника.

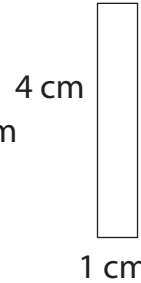
$O =$ _____
 $P =$ _____

$O =$ _____
 $P =$ _____

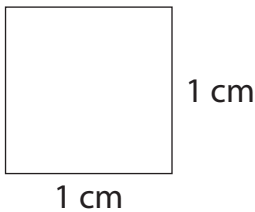

$O =$ _____
 $P =$ _____

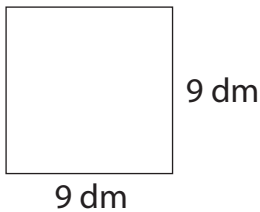

$O =$ _____
 $P =$ _____

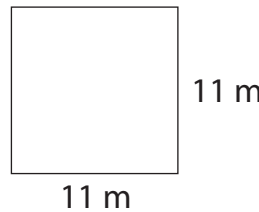
2. Израчунај обим и површину датих квадрата.

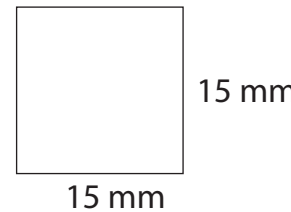
$O =$ _____
 $P =$ _____

$O =$ _____
 $P =$ _____

$O =$ _____
 $P =$ _____

$O =$ _____
 $P =$ _____

3. Попуни табелу.

a	2 cm	1 dm 2 cm	30 cm	22 mm	19 mm	17 m
b	3 cm	6 cm	1 m	22 mm	1 cm	17 m
P						
O						

Колоне које се односе на квадрат обој црвеном бојом.

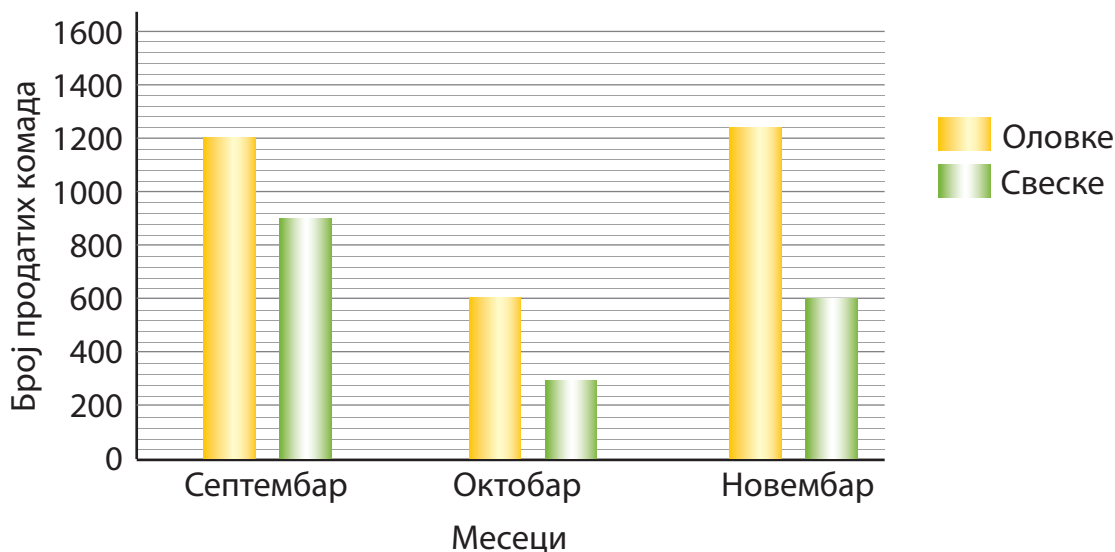
4. Дужина једне баште је 250 m, а ширина 170 m. Колика је њена површина изражена у арима?

5. Израчунај површину квадрата чији је обим 28 dm.

14. Данко ради у књижари. Он је број продатих свезака и оловака за септембар, октобар и новембар представио на следећи начин:

а) Колико више је продато оловака у новембру него у септембру?

б) Ког месеца је продато два пута више оловака него свезака?

в) Ако је цена једне свеске 39 динара, а оловке 23 динара, ког месеца је била највећа зарада?

Од 16
шибица
састави 5
квдрата.

15. Са колико нула се завршава производ првих 12 природних бројева?

16. Породица Павловић добила је на поклон пар зечева. Ако се свака два месеца њихов број удвостручи, колико зечева ће имати за годину дана?

17. У једном магацину било је 1 t 587 kg поврћа. Када је у продавнице одвезено 356 kg кромпира, 274 kg шаргарепе и 312 kg лука, преостале количине поврћа биле су једнаке. Колико је било сваке врсте поврћа пре него што су га одвезли?

18. Миланова кућа удаљена је од фудбалског стадиона 3 km 300 m, а Бошкова 2 km 700 m. Док Милан направи 4 корака, Бошко направи 3 корака. Дужина Милановог корака је 55 cm, а Бошковог је 60 cm. Ко од њих први стиже на фудбалски стадион ако од куће крену истовремено?

Одређивање непознатог дељеника и делиоца

1. Упиши бројеве који недостају:

$$\underline{\quad} : 59 = 600$$

$$\underline{\quad} : 80 = 88$$

$$\underline{\quad} : 1\ 000 = 1\ 000$$

$$\underline{\quad} : 62 = 20$$

$$\underline{\quad} : 84 = 35$$

$$\underline{\quad} : 47 = 1\ 000$$

$$\underline{\quad} : 22 = 500$$

$$\underline{\quad} : 74 = 75$$

$$\underline{\quad} : 600 = 90$$

$$\underline{\quad} : 3\ 000 = 90$$

$$\underline{\quad} : 93 = 20$$

$$\underline{\quad} : 700 = 100$$

$$\underline{\quad} : 62\ 300 = 0$$

$$\underline{\quad} : 8\ 678 = 1$$

$$\underline{\quad} : 5 = 30$$

$$\underline{\quad} : 1 = 436$$

$$\underline{\quad} : 62\ 900 = 100$$

$$\underline{\quad} : 2\ 436 = 0$$

2. Упиши бројеве који недостају:

$$1\ 500 : \underline{\quad} = 100$$

$$490 : \underline{\quad} = 70$$

$$1\ 000 : \underline{\quad} = 125$$

$$8\ 070 : \underline{\quad} = 807$$

$$88\ 000 : \underline{\quad} = 88$$

$$2\ 500\ 000 : \underline{\quad} = 50$$

$$980 : \underline{\quad} = 20$$

$$490 : \underline{\quad} = 35$$

$$10\ 000 : \underline{\quad} = 1\ 000$$

$$500 : \underline{\quad} = 500$$

$$1\ 650 : \underline{\quad} = 75$$

$$6\ 660 : \underline{\quad} = 90$$

$$8\ 100 : \underline{\quad} = 90$$

$$48\ 000 : \underline{\quad} = 20$$

$$1\ 900 : \underline{\quad} = 100$$

$$144 : \underline{\quad} = 12$$

$$372\ 853 : \underline{\quad} = 1$$

$$54\ 000 : \underline{\quad} = 60$$

$$2\ 180 : \underline{\quad} = 436$$

$$22\ 000 : \underline{\quad} = 44$$

$$24\ 000 : \underline{\quad} = 800$$

3. Попуни табелу:

a				3 000		72 000
b	3	71	10 000		42	
a : b	500	1 200	0	60	40	900

4. Ако је делилац 5 450 а количник 109, колики је дељеник?

5. Количник два броја је 0. Колики је дељеник, ако је делилац 1 000 000?

6. Ако је дељеник најмањи петоцифрен број, а количник најмањи троцифрен број, колики је делилац?

7. Количник два броја је 125. Колики је делилац, ако је дељеник 9 000?

Неједначине

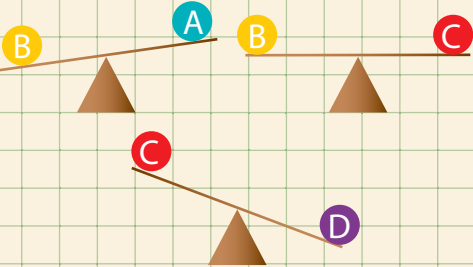
1. Који од бројева 58 275, 58 752 и 58 527 су већи од 58 275 и мањи од 58 755?

2. Који од бројева 6 450, 2 830, 6 890 и 7 740 је мањи од 6 000 и мањи од 2 990?

3. Који од бројева 240, 910, 3 018, 560, 7 задовољавају неједначину $x > 560$, а који не? _____

Која лопта је најтежа?

4. Марија је у датој табели написала неке бројеве. Пронађи све бројеве мање од 6 067 и обој поља у којима се они налазе црвеном бојом.

7 006	6 007	7 160
6 059	7 066	7 007
6 067	6 076	6 006

5. Који од бројева 1 000, 2 000, 3 000, 4 000, 5 000, 6 000 задовољавају неједначину $x + 4 000 < 8 000$? _____

6. Напиши све десетице хиљада које задовољавају неједначину $70 000 - x < 10 000$.

7. Који од бројева 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 задовољавају неједначину $x \cdot 300 < 1 800$?

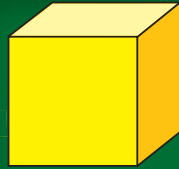
8. Који од бројева 1, 2, 4, 5, 10, 20 задовољавају неједначину $2 000 : x < 1 000$?

9. Милосав је измерио своју оловку. Када га је сестра питала колика је дужина оловке, он јој је одговорио да је дужа од 4 cm, а краћа од 43 mm. Колика би могла бити дужина Милосављеве оловке? _____

Обележи те величине на лењиру.

Запремина коцке

a

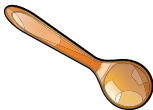

$V = a \cdot a \cdot a$

$1 \text{ m}^3 = 1000 \text{ dm}^3 = 1\,000\,000 \text{ cm}^3$
 $1 \text{ l} = 1 \text{ dm}^3 = 1\,000 \text{ cm}^3 = 1\,000\,000 \text{ mm}^3$
 $1 \text{ hl} = 100 \text{ l}$
 $1 \text{ l} = 10 \text{ dl} = 100 \text{ cl} = 1\,000 \text{ ml}$
 $1 \text{ dl} = 10 \text{ cl} = 100 \text{ ml}$
 $1 \text{ cl} = 10 \text{ ml}$

1. Шта се чиме мери? Повежи као што је започето.

Јабуре	Млеко	Украсна трака	Површина тепиха	Запремина кутије облика коцке	Површина баште
m	m ²	kg	l	a	cm ³

2. Надежда има кашику, базен, чашу и акваријум за рибице, који су напуњени одговарајућом течношћу. Испод сваке слике заокружи колика би запремина те течности могла бити.

			
2 hl 2 l 2 dl 2 cl	2 hl 2 l 2 dl 2 cl	2 hl 2 l 2 dl 2 cl	2 hl 2 l 2 dl 2 cl

3. Изрази у назначеним јединицама мере:

а) $4 \text{ hl } 3 \text{ l} = \text{ ______ l}$;

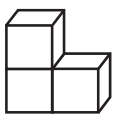
б) $678 \text{ ml} = \text{ ______ dl } \text{ ______ cl } \text{ ______ ml}$;

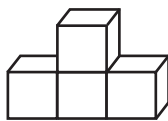
в) $12\,345 \text{ cm}^3 = \text{ ______ dm}^3 \text{ ______ cm}^3$;

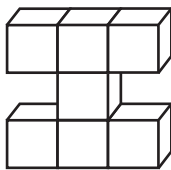
г) $3 \text{ m}^3 12 \text{ dm}^3 = \text{ ______ dm}^3$;

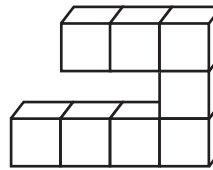
4. Са колико литара воде може да се напуни коцка чија је дужина ивице 1 dm?

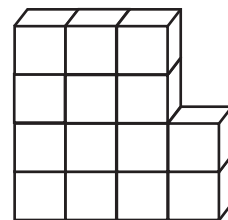
5. Запремина једне коцке је 1 cm³. Испод сваког тела напиши његову запремину.

Решења задатака

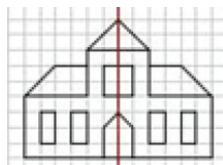
Читање и писање бројева

- 1 000, 2 000, 3 000, 4 000, 5 000, 6 000, 7 000, 8 000, 9 000, 10 000.
- Шест хиљада, сто педесет хиљада сто педесет, тринаест хиљада девет стотина један, девет милиона девет стотина деведесет девет хиљада девет, две милијарде два милиона две стотине хиљада двадесет два.
- 905 000, 101 000, 827 000, 258 002, 18 026 038
- а) 56 703, 206 703;
б) 56 703, 206 703, 506 627, 746 207;
в) стотина хиљада, јединица хиљада
- Биће поклоњено 5 књига, за 5 купаца (125, 1 125, 2 125, 3 125, 4 125).
- 123 879 654, 92 387 965 401, 1 238 769 003, 100 100 101 010
- 348 117, 348 710, 348 800, 348 818, 348 819, 348 834, 348 884, 348 898
514 000, 510 014, 501 400, 51 400, 50 014, 5 140, 5 014
- а) 102 889, 102 890, 102 891, 102 892, 102 893;
б) 10 000 000
- $654\ 325 > 645\ 326$ $1\ 245\ 543 = 1\ 245\ 543$
 $210\ 732 < 210\ 836$ $8\ 900 > 98\ 000$
 $1\ 000\ 000 < 999\ 999$ $312\ 768 = 312\ 768$
- <, <, >, >, =, >
- Најмањи природан број је 1.
- Безброј
- 98 765, 98 766, 98 764
- 999, 1 000
- 654 321, шест стотина педесет четири хиљаде три стотине двадесет један.
- а) 30 456; б) 30 000.
- 1 050, 1 131, 1 212, 2 040, 2 121, 2 202, 3 030, 3 111, 4 020, 4 101, 5 010, 6 000
- 38 639
- 1 000 000; један милион.
- 1 042, 1 051, 1 060, 1 141, 1 150, 2 041, 2 050, 2 140, 3 040
- 11 111, 22 222, 33 333, 44 444, 55 555, 66 666, 77 777, 88 888, 99 999
11 111

Задаци са стране

1. стр. 6 7

2. стр. 7

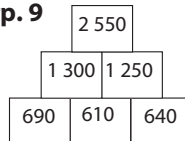

Сабирање и одузимање

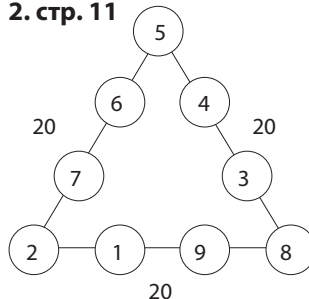
- 2 865, 42 459, 831 697
- 5 689, 48 718, 330 788, 180 634, 181 407, 809 717, 296 201, 101 391, 784 505, 20 094, 644 408, 111 100, 901 204, 101 110, 1 874 190, 255 111, 3 307, 63 323, 38 408, 68 299, 3 589, 763 323, 302 813, 63 605, 4 320, 8 901 304, 1 038 408, 3 801
- 816 779
- У оба камиона утоварено је 249 782 литара воде.
- 36 719
- $999\ 999 - 987\ 654 = 12\ 345$
- Растојање од поште до школе је 2 km.
- У цистерни је остало 24 литра бензина.
- Смањиће се за 500.
- в)
- а)
- $(31\ 679 + 3\ 321) + (4\ 826 + 2\ 174) = 35\ 000 + 7\ 000 = 42\ 000$
- 19 999
а) Други сабирак треба да смањеш за тај исти број.
б) Први сабирак треба да повећаш за 1 000.
в) Збир ће се повећати за 50.
- Разлика ће се повећати за 10.
- Разлика ће се повећати за 200.
- Нула.
- а) Разлика је 300 пари ципела.
б) За паковање све обуће потребно је 109 000 кутија.
- $8\ 000 - 1\ 007 = 6\ 993$

Задаци са стране

1. стр. 9

2. стр. 11

3. стр. 12 19 200

Персида Ивановић

ПРИРОДА И ДРУШТВО

Радни листови за четврти
разред основне школе

4

Персида Ивановић

ПРИРОДА **4** И ДРУШТВО

Радни листови за четврти разред основне школе

САДРЖАЈ

ОДРЕДНИЦЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Положај, територија и границе. Символи и национална валута 6

ПРИРОДНЕ ОДЛИКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Рељеф Србије 8
Реке и речни сливови 10
Језера, баре, бање 12
Шуме 14
Типичне, ретке и угрожене врсте 15
Национални паркови 18

ДРУШТВЕНЕ ОДЛИКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Становништво 19
Насеља 21
Делатности људи 23

ПРИРОДНИ РЕСУРСИ И ОДРЖИВОСТ

Природни ресурси и њихова употреба 25

ЧОВЕК

Човек као природно и друштвено биће 27
Сличности и разлике међу људима 29
Брига о себи 31
Брига о другима. Брига о природи 33
Виртуелни свет 36

САДРЖАЈ

МАТЕРИЈАЛИ И ЊИХОВА СВОЈСТВА

Смеше. Раздвајање састојака смеша	37
Електричне појаве	38
Проводници и изолатори. Струјно коло.....	39
Безбедно коришћење електричних апарата. Уштеда електричне струје	40
Магнетизам	41
Запаљиви материјали	42

ПРОШЛОСТ СРБИЈЕ

Оријентација у времену.....	43
Стари Словени	44
Династија Немањића	45
Живот Срба током династије Немањића	47
Долазак Турака на Балкан.....	48
Живот Срба под турском влашћу	49
Турска власт – борба Срба и ослобођење	50
Први светски рат и послератна дешавања	52
Други светски рат и послератна дешавања	54
Знамените личности	56

ПРИЛОГ	58
--------------	----

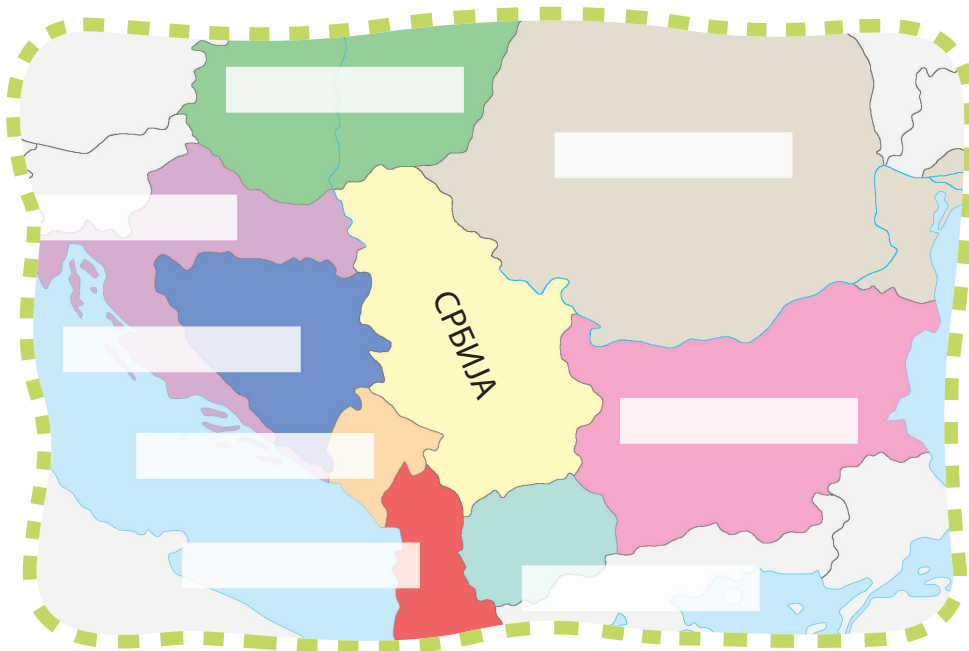
РЕШЕЊА ЗАДАТАКА.....	59
----------------------	----

1. На летовању у Грчкој упознала су се три дечака, Франсоа, Тор и Урош. Франсоа је рекао: „Ја живим у Француској. То је држава западне Европе.“ Тор је рекао: „Ја живим у Норвешкој. То је држава северне Европе.“ Урош је рекао: „Ја живим у Србији. То је држава југоисточне, а делом и средње Европе.“

• Да ли је Урош тачно навео положај Србије? Заокружи тачан одговор.

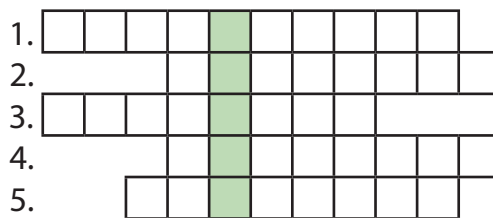
ЈЕСТЕ / НИЈЕ

2. Заокружи слово испред тачног одговора.
Полуострво на коме се налази део Србије назива се:
а) Апенинско полуострво; б) Пиринејско полуострво; в) Балканско полуострво.
3. На одговарајућа места на карти упиши називе држава са којима се Србија граничи.

4. Реши укрштеницу и добићеш назив реке која протиче кроз 10 европских држава.

1. Наш сусед на југу, Северна...
2. С њом се граничимо на истоку.
3. Наш сусед на североистоку.
4. Наш сусед на северу.
5. Наш сусед на северозападу.

Решење укрштенице је _____.

Реке и речни сливови

1. Којом бојом је приказана вода на карти?

2. Шта је слив?

3. а) Обој поља са називима река које припадају Егејском сливу.

б) Заокружи поље са називом реке која припада Јадранском сливу.

БЕЛИ ДРИМ

ДРИНА

ЛЕПЕНАЦ

САВА

БЕГЕЈ

ПЧИЊА

4. Јоцини родитељи су се упознали на броду који је пловио реком која извире у Немачкој. Друга је по дужини у Европи и протиче кроз десет европских земаља. Протиче и кроз нашу државу, а улива се у Црно море.

Напиши назив реке о којој је реч. _____

5. Уколико је тврдња тачна, упиши слово Т, а уколико је нетачна, упиши слово Н.

Тиса је целом дужином тока кроз Србију пловна.

Тамиш је десна притока Дунава.

Највећа десна притока Дунава је Сава.

Кроз Чачак протиче Јужна Морава.

Јужна и Западна Морава се спајају код Крушевца.

На истоку Србије налази се река Тимок.

6. Повежи назив реке и одговарајуће клисуре.

Нишава

Јужна
Морава

Западна
Морава

Дунав

Овчарско-
кабларска
клисура

Ђердапска
клисура

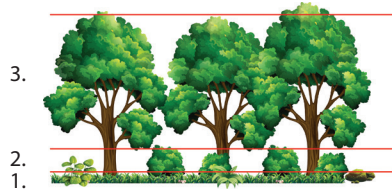
Грделичка
клисура

Сићевачка
клисура

Шуме

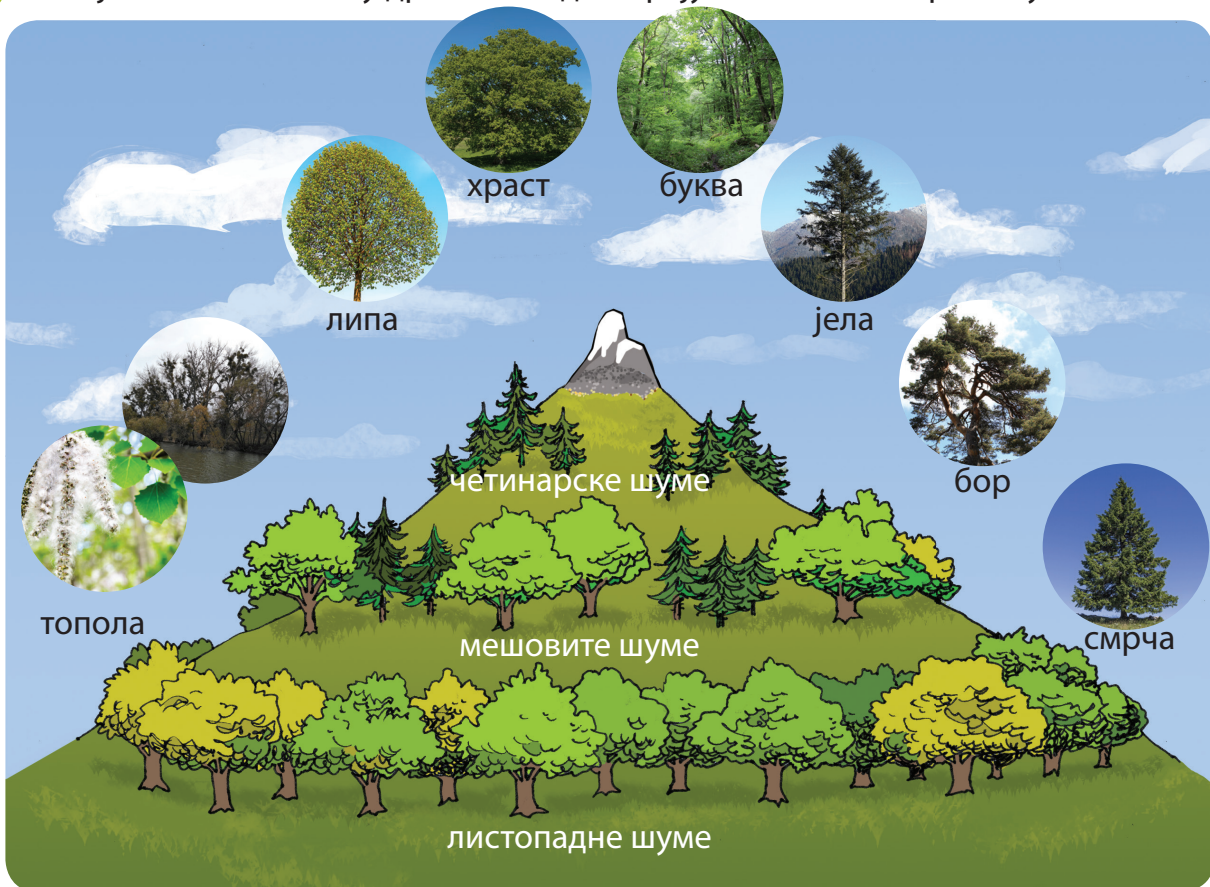
1. Погледај слику. Поред редних бројева напиши одговарајуће називе биљака: зељасте, жбунасте, дрвеће.

1. _____
2. _____
3. _____

Спратовност
биљака у шуми

2. Линијама повежи слику дрвећа са одговарајућим називом врсте шума.

3. Заокружи слику на којој је приказано одговорно понашање човека према шумама.

4. Објасни шта значи да су шуме „плућа“ планете Земље.

Типичне, ретке и угрожене врсте

1. а) Где расту биљке са слика? Заокружи поље са тачним одговором.

У бари и њеној околини.

У шуми.

На ливади.

б) Ако је тврдња тачна заокружи ДА, а ако је нетачна, заокружи НЕ.

Рогоз и трска спадају у типичне биљне врсте у Србији. ДА НЕ

2. а) Ко не настањује ливаду? Заокружи одговарајући слику.

препелица

пуж

звончић

детлић

вранилова трава

б) Заокружи једну од понуђених речи како би тврдња била тачна.

Биљке и животиње приказане на сликама су **типичне** / **ретке** / **угрожене врсте** у Србији.

3. Да поновимо!

а) Ко је произвођач у ланцу исхране? Заокружи слово испред тачног одговора.

а) сваштојед б) човек в) биљка г) биљојед д) месојед

б) Од типичних врста у Србији направи ланац исхране у животној заједници шума. Упиши називе биљке и животиња на одговарајућа места.

4. Прочитај текст, па заокружи слово испред тачног одговора.

Пољски миш прави штету на тек засејаним њивама скупљајући посејано семе. Уништавањем пољског миша биле би угрожене оне животиње које се њиме хране. Овим текстом истичемо:

- а) како постоје различите врсте мишева;
- б) како су повезана жива бића у ланцу исхране;
- в) како је њива неповољно место за живот пољског миша.

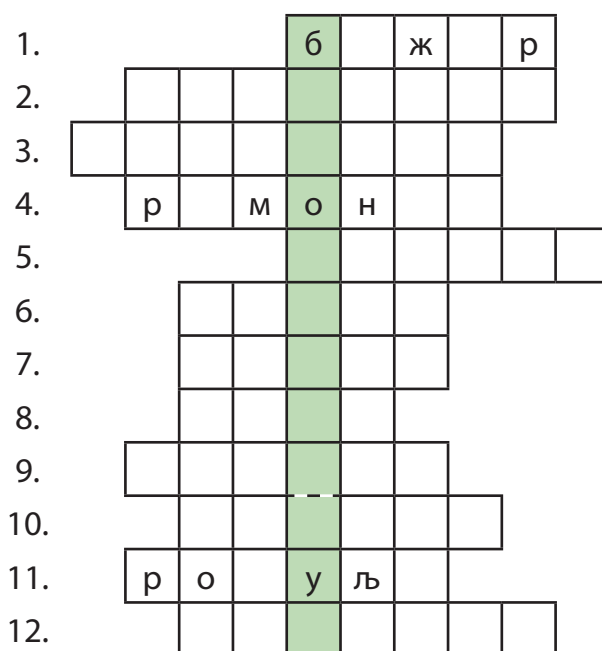
8. Наведи један узрок због којег је мрки медвед постао угрожена врста у Србији.

9. Заокружи слово испред тачног одговора. Како би заштитио поједине врсте биљака и животиња, човек прво бележи податке о њима, који се могу наћи у такозваним:

а) Зеленим књигама; б) Жутима књигама; в) Црвеним књигама.

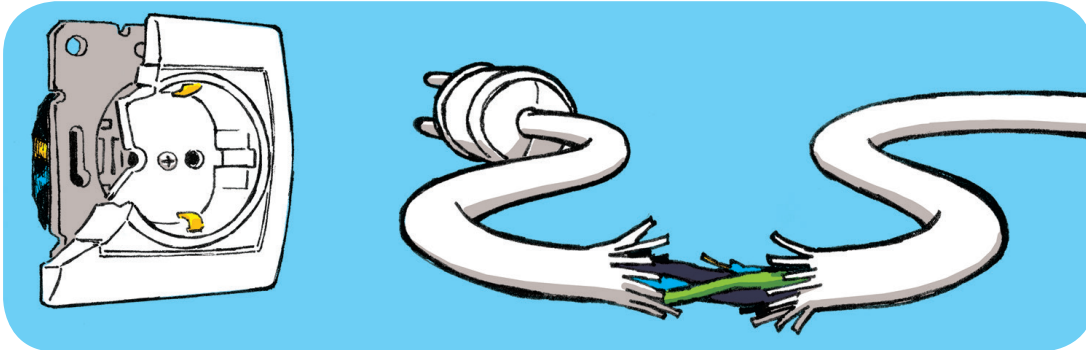
10. Реши укрштеницу. Коначно решење је назив наше највеће птице и угрожене врсте.

1. Ретка биљка са цветом. Степски
2. Мала шумска животиња са дугачким репом. Вере се по дрвећу. Сакупља жирове и лешнике.
3. Ливадска, зељаста биљка са белим латицама. Најчешће се од ње прави чај.
4. Ретка биљка. И када се осуши, може оживети ако се залије. Српска
5. Ђубри земљиште и копајући тунеле, проветрава га. Често се среће после кише.
6. Шумска животиња, биљојед. Има рогове.
7. Листопадно дрво. Његов плод је жир.
8. Шумска, ноћна птица грабљивица. Добро види у мраку.
9. Живи у влажном и плодном земљишту. Месојед је. Има закржљале очи, док су јој чула мириса и слуха добро развијена.
10. За ову животињу је везана изрека – лукав као
11. Биљка месождерка. Угрожена врста у Србији. Расте у близини Власинског језера.
12. Зељаста биљка. Не дирај је, може те ожарити.

Безбедно коришћење електричних апарата. Уштеда електричне струје

1. Погледај слику.

Ако је тврдња тачна заокружи слово Т, а ако је нетачна, заокружи слово Н.

Кабл приказан на слици је безбедан за коришћење. Т Н

Изолатор кабла приказаног на слици је оштећен. Т Н

Жице у кабловима морају бити у потпуности обложене гумом или пластиком. Т Н

У утичницу приказану на слици безбедно је укључити кабл. Т Н

2. Зашто је опасно додиривати електричне апарате мокрым рукама?

3. Обој облачиће са порукама које се односе на ризично понашање.

Туширам се и кад је бојлер укључен.

Искључим прекидач пре него што заменим прегорелу сијалицу на лустеру.

Стављам мокру гардеробу на електричну грејалицу да се брже осуши.

4. Наведи четири поступка у домаћинству која се односе на уштеду електричне струје.

Турска власт – борба Срба и ослобођење

1. Објасни ко су били хајдуци.

2. Реши ребусе и добићеш речи које означавају како су се још Срби борили против Турака.

3. Објасни догађај који је назван Сеча кнезова.

4. Допуни реченице одговарајућим именима и годином.

На збору у месту _____, године _____, договорено је да се подигне устанак против Турака. Одлучено је да устанике предводи _____.

5. Заокружи називе битака које су се водиле у Првом српском устанку.

БИТКА НА ДУБЉУ БИТКА НА ИВАНКОВЦУ БИТКА НА МИШАРУ
БИТКА НА КОСОВУ ПОЉУ БИТКА НА ЉУБИЋУ

6. На слици је споменик Ћеле-кула. Како је овај споменик настао? Објасни.